

Justitiekottets betänkande

1978/79: 12

med anledning av propositionen 1978/79: 3 om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

Propositionen m. m.

I propositionen 1978/79: 3 har regeringen (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen att

dels anta i propositionen framlagda förslag till

1. lag om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet,
2. lag om ändring i brottsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister,
4. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429),

dels godkänna den europeiska konventionen den 30 november 1964 rörande övervakning av villkorligt dömda eller villkorligt frigivna personer med det förbehåll och de förklaringar som anges i propositionen.

Lagförslagen har granskats av lagrådet.

Utskottet har inhämtat yttrande från konstitutionsutskottet såvitt avser frågan huruvida den i 10 kap. 5 § andra stycket regeringsformen angivna beslutsordningen skall tillämpas vid riksdagens avgörande av ärendet. Yttrandet fogas som *bilaga* till detta betänkande.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad som anförs nedan under rubriken Utskottet.

De vid propositionen fogade lagförslagen är av följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag äger enligt förordnande av regeringen tillämpning vid samarbete rörande kriminalvård i frihet med stat, som har tillträtt den europeiska konventionen den 30 november 1964 rörande övervakning av villkorligt dömda eller villkorligt frigivna personer, eller annan stat, med vilken Sverige har ingått överenskommelse om sådant samarbete.

Om synnerliga skäl föreligger, kan regeringen för visst fall förordna att samarbete enligt lagen skall äga rum även om förordnande som avses i första stycket ej har meddelats.

2 § Samarbete enligt denna lag avser

1. verkställighet i Sverige av

a) utländsk brottmålsdom, varigenom den dömda har erhållit villkorligt anstånd med ådömande av straff eller verkställighet av frihetsstraff eller på annat liknande sätt ålagts att under en prøvotid undergå kriminalvård i frihet,

b) utländsk brottmålsdom avseende frihetsberövande påföljd, sedan den dömda enligt beslut i den främmande staten har frigivits villkorligt eller annars överförs till kriminalvård utom anstalt,

2. verkställighet i främmande stat av

a) svensk dom på skyddstillsyn, dock ej såvitt avser behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken,

b) svensk dom på fängelse, ungdomsfängelse eller internering, sedan den dömda enligt beslut här i landet har frigivits villkorligt eller överförs till vård utom anstalt.

Vad som föreskrivs i denna lag om utländsk brottmålsdom gäller även i fråga om annat avgörande i främmande stat som har meddelats efter rättegång i brottmål.

3 § Vid samarbete som anges i 2 § överlämnar den stat i vilken domen har meddelats åt den andra staten att antingen anordna kriminalvård i frihet enligt domen (begränsad verkställighet) eller helt övertaga verkställigheten av denna (fullständig verkställighet).

Verkställighet i Sverige av utländsk brottmålsdom

Allmänna bestämmelser

4 § Verkställighet i Sverige av utländsk brottmålsdom får ske endast efter framställning av den främmande staten.

Framställningen får ej bifallas

1. om domen ej har vunnit laga kraft eller om påföljden ej får verkställas i den främmande staten,

2. om gärning som påföljden avser ej motsvarar brott enligt svensk lag eller gärningsmannen, om gärningen begåtts här i landet, på annan grund än som avses i 5 § 3 ej skulle ha kunnat ådömas påföljd för brottet,

3. om den dömde ej har eller tar hemvist i Sverige.
4. om verkställighet i Sverige skulle vara oförenlig med grunderna för rättsordningen här i landet eller annat väsentligt svenskt intresse.
5. om dom i mål om ansvar för gärning som påföljden avser har meddelats här i landet eller här utfärdat strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot för samma gärning har godkänts,
6. om fråga om ansvar för gärning som påföljden avser har prövats genom lagakraftätagande dom i annan stat än den som har gjort framställningen och hinder mot lagföring för gärningen här i landet till följd härav skulle ha förelagat enligt 2 kap. 5 a § brottsbalken,
7. om gärning som påföljden avser utgör eller har samband med politiskt brott eller utgör militärt brott,
8. om gärning som påföljden avser utgör fiskaliskt brott, såvida ej annat föranleds av överenskommelse mellan Sverige och den främmande staten,
9. om en tillämpning av 35 kap. 8—10 §§ brottsbalken skulle innebära att påföljden bortfallit,
10. om verkställighet i Sverige i annat hänseende än som förut har nämnts skulle strida mot den överenskommelse mellan Sverige och främmande stat som ligger till grund för framställningen.

5 § Framställningen kan avslås

1. om gärning som påföljden avser omfattas av här i landet väckt åtal, utfärdat strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot eller meddelat beslut att åtal ej skall väckas eller fullföljas,
2. om domen har meddelats utan att den dömde har varit personligen närvarande vid förhandling i saken inför domstol,
3. om den dömde vid tiden för brottet ej hade fyllt femton år,
4. om domen av annat skäl än som förut har angivits måste anses oförenlig med principerna för tillämpning av svensk strafflag,
5. om det med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet är lämpligast att verkställighet här i landet anordnas enligt annan i 3 § angivna samarbetsform än som avses i framställningen.

6 § Avser den utländska domen två eller flera brott och föreligger hinder mot verkställighet såvitt avser något eller några av dem, får framställningen bifallas såvitt avser övriga brott endast om

1. i domen eller framställningen har angivits vilken del av påföljden som avser detta eller dessa brott, eller
2. det är uppenbart att det eller de brott, beträffande vilka hinder mot verkställighet föreligger, har varit utan nämnvärd betydelse för påföljdsbestämningen i den främmande staten.

7 § Framställning om verkställighet inges till utrikesdepartementet.

Finner regeringen uppenbart att framställningen ej gäller utländsk brottmålsdom som avses i 2 § 1 eller att hinder mot verkställighet möter enligt 4 § andra stycket 1—6 eller 9, skall framställningen omedelbart avslås.

Regeringen prövar om framställningen skall avslås på grund av förhållande som avses i 4 § andra stycket 7, 8 eller 10 eller 5 § 5. Regeringen kan avslå framställningen, om det är uppenbart att förhållande som avses i 5 § 1—4 föreligger.

Begränsad verkställighet

8 § Framställning om begränsad verkställighet här i landet av utländsk brottmålsdom skall, om regeringen inte avslår framställningen, överlämnas till kriminalvårdsstyrelsen för handläggning.

9 § Kriminalvårdsstyrelsen prövar om annat hinder mot verkställighet föreligger än som avses i 4 § andra stycket 7, 8 eller 10 eller 5 § 5.

10 § Finner kriminalvårdsstyrelsen att hinder ej möter mot verkställighet, beslutar styrelsen att kriminalvård i frihet skall anordnas här i landet. I beslutet skall anges vilken övervakningsnämnd som skall handha kriminalvården.

11 § Föreskrift om prøvotid för den dömda och om hans åligganden under denna tid, som följer av domen eller av särskilt beslut som under prøvotiden har meddelats i den främmande staten, gäller här i landet, om motsvarande föreskrift skulle ha kunnat meddelas eller eljest skulle ha kunnat gälla enligt svensk lag. I den mån så ej är fallet, skall föreskriften jämkas av övervakningsnämnden. Sådan jämkning får dock ej innebära att föreskriften skärps.

12 § I den mån annat ej följer av domen eller särskilt beslut som har meddelats i den främmande staten, skall den dömda under prøvotiden stå under övervakning. Bedöms övervakning ej längre vara erforderlig, skall förordnas om dess upphörande. Så länge prøvotiden varar, får den dömda, när det finns skäl till det, ånyo ställas under övervakning. Beslut som nu avses meddelas av övervakningsnämnden.

Meddelas i den främmande staten beslut som innebär att kriminalvården i frihet skall upphöra, äger beslutet giltighet här.

13 § Med avseende på övervakningsnämndens handhavande av kriminalvården och den dömdes åligganden under prøvotiden tillämpas i övrigt 26 kap. 12—18 §§ brottsbalken.

Föreskrift enligt 26 kap. 15 § brottsbalken får dock ej innebära skärpning i förhållande till vad som har bestämts i den främmande staten.

14 § Om den främmande staten begär upplysning om hur den dömda har förhållit sig under prøvotiden, skall kriminalvårdsstyrelsen lämna upplysning härom på grundval av uppgifter som styrelsen infordrar från övervakningsnämnden.

Begår den dömda nytt brott och döms han under prøvotiden av svensk domstol för brottet till påföljd som avses i 2 § första stycket lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister, skall kriminalvårdsstyrelsen sörja för att den främmande staten underrättas om domen.

Har den dömda i annat fall än som avses i andra stycket allvarligt åsidosatt sina åligganden och finner övervakningsnämnden på grund härav påkallat att åtgärd i fråga om den ådömda påföljden beslutas av myndighet i den främmande staten, skall nämnden göra anmälan härom till kriminalvårdsstyrelsen. Styrelsen skall sörja för att den främmande staten underrättas om sådan anmälan.

Fullständig verkställighet

15 § Framställning om fullständig verkställighet här i landet av utländsk brottmålsdom skall, om regeringen inte avslår framställningen, överlämnas till riksåklagaren för handläggning.

16 § Sedan framställningen om verkställighet har överlämnats till riksåklagaren, gör denne hos rätten ansökan om dess prövning av framställningen. Rörande sakens handläggning gäller i tillämpliga delar vad som är föreskrivet om brottmål i allmänhet, om annat ej följer av denna lag. Rättens avgörande av saken sker genom dom.

Vid förhandling i målet skall den dömde höras personligen, om han begär det. Är den dömde berövad friheten i den stat där domen har meddelats, får dock förhandling äga rum i hans frånvaro, även om han har begärt att bli hörd personligen.

17 § I mål som avses i 16 § prövar rätten om annat hinder mot verkställighet möter än som avses i 4 § andra stycket 7, 8 eller 10 eller 5 § 5.

Ny prövning av frågan huruvida den dömde är skyldig till brottet får ej ske i målet.

18 § Finner rätten hinder ej möta mot verkställighet här i landet, skall rätten bestämma ny påföljd enligt svensk lag för brott som avses i framställningen. Den nya påföljden får dock ej innebära att den dömde berövas friheten. Ej heller får påföljden bestämmas till enbart böter. Detta gäller även om annan påföljd än böter ej enligt svensk lag kan följa på motsvarande brott.

Har förhandling i saken enligt 16 § andra stycket andra meningen ägt rum i den dömdes frånvaro, får ny påföljd ej bestämmas förrän den dömde har varit i tillfälle att bli personligen hörd.

19 § Laga domstol i mål som avses i 16 § är Stockholms tingsrätt. Ansökan får dock upptagas även av den rätt, där den dömde skall svara i tvistemål i allmänhet, eller rätten i den ort, där den dömde mera varaktigt uppehåller sig, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt.

20 § Undanröjs villkorlig dom eller skyddstillsyn, som har ådömts enligt 18 §, och döms i stället till fängelse på viss tid, skall den dömde, i den mån det med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt, räknas till godo dels vad han kan ha utstått av frihetsberövande påföljd som ådömts genom den utländska domen för brott som omfattades av framställningen om verkställighet, dels tid varunder han med anledning av sådant brott varit anhållen eller häktad i den främmande staten. Därvid får bestämmas lindrigare straff än vad som är föreskrivet för gärningen.

Verkställighet utomlands av svensk dom

Allmänna bestämmelser

21 § Fråga om verkställighet i främmande stat av svensk dom enligt denna lag upptas i fall som avses i 1 § första stycket av kriminalvårdsstyrelsen. Framställning om verkställighet får göras endast om den dömde har eller tar hemvist i den främmande staten och det ej med motsvarande tillämpning av 4 § andra stycket eller 5 § 1—4 kan antagas föreliggande hinder mot verkställighet i den staten.

Har regeringen med stöd av 1 § andra stycket förordnat att verkställighet av påföljd i visst fall får anförtros åt myndighet i främmande stat, ombesörjer kriminalvårdsstyrelsen att framställning om verkställighet görs i den främmande staten.

22 § Framställning som avses i 21 § jämte den dom varigenom påföljden har ådömts och övriga handlingar i ärendet överlämnas till utrikesdepartementet, som vidarebefordrar framställningen till behörig myndighet i den främmande staten.

Begränsad verkställighet

23 § Bifalls framställning om begränsad verkställighet utomlands, skall övervakningsnämnden, om övervakning har anordnats här i landet, entlediga övervakaren för den dömde.

24 § Beslutas i den främmande staten ändrade föreskrifter om vad den dömde har att iakttä under prövotiden eller tiden för vård utom anstalt, har beslutet giltighet här i den mån motsvarande beslut skulle ha kunnat meddelas enligt svensk lag och beslutet ej innebär skärpning för den dömde i förhållande till vad som har bestämts här i landet.

Sedan kriminalvården överflyttats, får åtgärd i fråga om den ådömda påföljden beslutas här i landet endast om den dömde här övertygas om annat brott eller behörig myndighet i den främmande staten hit hänskjuter ärende om sådan åtgärd. Hänskjutet ärende upptas av den övervakningsnämnd som handhade övervakningen vid tiden för överflyttningen.

Upphör den dömde att ha hemvist i den främmande staten, kan kriminalvårdsstyrelsen förordna att verkställighet i den staten ej längre skall äga rum. Görs ej i anslutning därtill framställning om verkställighet av domen i annan främmande stat, skall styrelsen förordna att verkställigheten skall återupptas här i landet av den övervakningsnämnd som sist handhade övervakningen.

Fullständig verkställighet

25 § Bifalls framställning om fullständig verkställighet utomlands, skall kriminalvårdsstyrelsen förklara verkställigheten överförd till den främmande staten. Sedan sådan förklaring har meddelats, får verkställighet av påföljden inte längre ske här i landet. Ej heller får här beslutas annan åtgärd enligt brottsbalken i fråga om påföljden.

Frånträder den främmande staten sitt åtagande beträffande verkställigheten, får kriminalvårdsstyrelsen förordna om verkställighetens återupptagande här i landet.

Fullföljd av talan

26 § Talan mot kriminalvårdsstyrelsens beslut i fråga som avses i 10 §, 21 § första stycket, 24 § tredje stycket eller 25 § andra stycket föres hos regeringen genom besvär. Mot annat beslut av kriminalvårdsstyrelsen enligt denna lag får talan ej föras.

Om den dömde, i fall då begränsad verkställighet har anordnats här i landet, ej är nöjd med övervakningsnämnds beslut om prövotid, övervakning, förordnande av övervakare, föreskrift, varning eller anmälan enligt 14 § tredje stycket, kan han hos kriminalvårdsnämnden påkalla prövning av beslutet. Övervakningsnämnds beslut som nu avses länder dock omedelbart till efterrättelse, såvida ej annorlunda förordnas.

Mot kriminalvårdsnämndens beslut enligt denna lag får talan ej föras.

Särskilda bestämmelser

27 § Riksåklagaren får i den omrättning regeringen bestämmer förordna annan åklagare att fullgöra vad som enligt denna lag åligger riksåklagaren.

28 § Skall påföljd, som har ådömts någon i främmande stat, enligt denna lag verkställas i Sverige, får åtal för gärning, som påföljden avser, ej i något fall väckas här i landet. Har åtalet redan väckts när framställningen om verkställighet bifalls, skall detta förhållande anses utgöra rättegångshinder i brottmålet.

29 § Av allmänna medel utgiven ersättning till offentlig försvarare samt kostnad för rättshjälp enligt 36 § rättshjälpslagen (1972: 429) skall stanna på statsverket, om ej den dömda av särskilda skäl bör återgälda ersättningen.

30 § Denna lag gäller ej i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom lagen (1963: 193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979.

2 Förslag till**Lag om ändring i brottsbalken**

Härigenom föreskrivs att 34 kap. 18 § brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***34 KAP****18 §¹**

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse, ungdomsfängelse eller internering som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

Vad som föreskrives i första stycket skall även gälla, då frågan uppkommer om att svensk brottmålsdom, som avser två eller flera brott, skall verkställas utomlands i enlighet med lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och

Vad som föreskrives i första stycket skall även gälla, då frågan uppkommer om att svensk brottmålsdom, som avser två eller flera brott, skall verkställas utomlands i enlighet med lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom *eller la-*

¹ Senaste lydelse 1975: 293.

hinder mot verkställighet föreligger enligt den främmande statens lagstiftning såvitt avser något eller några av brotten.

gen (1978: 000) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, och hinder mot verkställighet föreligger enligt den främmande statens lagstiftning såvitt avser något eller några av brotten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister

Häri genom föreskrivs att 6 och 13 §§ lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

I registret skall anteckning göras om uppgift, som enligt till rikspolisstyrelsen inkommet meddelande intagits i allmänt danskt, finskt, isländskt eller norskt kriminalregister beträffande svensk medborgare eller den som har hemvist här i riket eller beträffande svensk dom eller svenskt beslut, såvitt uppgiftens innehåll motsvarar vad i 2—5 §§ här ovan avses. Detsamma skall gälla om uppgift, som enligt överenskommelse mellan Sverige och annan stat lämnas från den staten.

I registret skall ock antecknas beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge om överflyttning från Sverige till den staten av verkställighet av fängelse eller övervakning av den som villkorligt frigivits eller dömts till skyddstillsyn.

I registret skall ock antecknas beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge om överflyttning från Sverige till den staten av verkställighet av fängelse eller övervakning av den som villkorligt frigivits eller dömts till skyddstillsyn. *Detsamma skall gälla beträffande annat beslut av myndighet i främmande stat om verkställighet i den staten av här i landet ådömd påföljd som avses i 2 §. Skall enligt därom meddelat förordnande beslut som nu har sagts ej längre gälla, skall även uppgift om sådant förordnande antecknas i registret.*

Har svensk domstol eller myndighet jämlikt 5, 10, 14, 17 eller 21 § lagen om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m. fattat beslut om verk-

Har svensk domstol eller myndighet jämlikt 5, 10, 14, 17 eller 21 § lagen (1963: 193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m. fattat be-

¹ Senaste lydelse 1970: 421.

Nuvarande lydelse

ställighet, övervakning, undanröjande eller förverkande, skall beslutet antecknas i registret. I fråga om den dom eller det beslut som meddelats i den andra staten skola bestämmelserna i 2—5 §§ här ovan äga motsvarande tillämpning.

Föreslagen lydelse

slut om verkställighet, övervakning, undanröjande eller förverkande eller jämlikt 10 § lagen (1978: 000) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet fattat beslut om kriminalvård i frihet, skall beslutet antecknas i registret. I fråga om den dom eller det beslut som meddelats i den andra staten skola bestämmelserna i 2—5 §§ här ovan äga motsvarande tillämpning.

13 §²

Till utländsk myndighet må enligt föreskrifter, som meddelas av regeringen, redovisas anteckningar i registret rörande medborgare i den staten eller den som har hemvist där.

Har verkställighet av frihetsstraff eller övervakning av den som villkorligt dömts eller villkorligt frigivits eller dömts till skyddstillsyn överflyttats hit från Danmark, Finland, Island eller Norge eller härifrån till någon av nämnda stater, må, även i annat fall än i första stycket sägs, i den ordning regeringen bestämmer till myndighet i den stat från eller till vilken överflyttning skett redovisas anteckningar rörande den som avses med beslutet om överflyttning. Detsamma skall gälla i fråga om anteckning, som gjorts rörande tillämpningen av 14 eller 21 § lagen om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.

Har verkställighet av påföljd överflyttats hit från främmande stat eller härifrån till sådan stat enligt lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978: 000) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, äger andra stycket motsvarande tillämpning.

Regeringen äger bemyndiga rikspolisstyrelsen att, då det för utredning i brottmål begäres av utländsk domstol eller åklagarmyndighet eller av poliscentral i Danmark, Finland eller Norge, meddela utdrag av registret.

På framställning av utländsk myndighet må i annat fall än förut sagts utdrag av registret meddelas, såframt regeringen givit tillstånd därtill.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979.

² Senaste lydelse 1975: 13.

4 Förslag till

Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429)

Härigenom föreskrivs att 38 § rättshjälpslagen (1972: 429)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

Bestämmelserna i rättegångsbalken om skyldighet för tilltalad eller annan att till statsverket återbetala kostnad som enligt rättens beslut utgått av allmänna medel äger motsvarande tillämpning i fråga om kostnad för rättshjälp enligt 36 §.

I fall som avses i 19 § andra stycket lagen (1946: 804) om införande av nya rättegångsbalken, 18 § lagen (1957: 668) om utlämning för brott, 14 § lagen (1959: 254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, 7 och 13 §§ lagen (1964: 450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet samt 39 § lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom gäller vad där är föreskrivet.

I fall som avses i 19 § andra stycket lagen (1946: 804) om införande av nya rättegångsbalken, 18 § lagen (1957: 668) om utlämning för brott, 14 § lagen (1959: 254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, 7 och 13 §§ lagen (1964: 450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet, 39 § lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom samt 29 § lagen (1978: 000) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet gäller vad där är föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979.

¹ Lagen omtryckt 1976: 626.

Utskottet

Inom Europarådet har utarbetats en konvention om övervakning av villkorligt dömda eller villkorligt frigivna personer (övervakningskonventionen). Konventionen har till syfte att göra det möjligt för medlemsstaterna att ge varandra ömsesidig hjälp vid verkställigheten av påföljder som innebär kriminalvård i frihet. Den öppnades för undertecknande den 30 november 1964 och trädde i kraft den 22 augusti 1975.

Övervakningskonventionen erbjuder olika samarbetsformer. En innebär att övervakningen flyttas till den dömdes hemland men att domslandet behåller möjligheten att bedöma hur övervakningen utfaller (del II av konventionen). En annan samarbetsform (del III) innebär skyldighet för den stat, till vilken övervakningen flyttats, att sörja för verkställigheten av i domslandet, efter överflyttandet, med anledning av den dömdes misskötsamhet ålagt straff eller förverkad straffåterstod. En tredje samarbetsform (del IV) innebär att den anmodade staten helt övertar tillämpningen av den dom som föranlett övervakningen.

I propositionen föreslås *dels* att Sverige godkänner övervakningskonventionen med förbehåll mot del III av konventionen samt med förklaringar enligt artiklarna 27.4, 29.2 och 37.3, *dels* att riksdagen antar ett i propositionen framlagt förslag till lag om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet samt förslag till följdlagstiftning bl. a. i lagen om allmänt kriminalregister.

Förslaget till lag om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet öppnar möjlighet att under vissa förutsättningar i Sverige verkställa en utländsk dom i brottmål som innebär kriminalvård i frihet. På motsvarande sätt skall en svensk dom på skyddstillsyn kunna verkställas utomlands i den dömdes hemland. Lagen avser också personer som frigivits villkorligt eller överförts till kriminalvård utom anstalt.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1979.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot förslaget att Sverige tillträder övervakningskonventionen.

Utskottet finner att i förslaget till lag om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister en redaktionell ändring bör göras.

I övrigt föranleder lagförslagen inte någon erinran eller något yttrande från utskottets sida.

När det gäller frågan om formen för riksdagens avgörande av ärendet hänvisar utskottet till konstitutionsutskottets här bilagda yttrande. Utskottet vill tillägga att ett bifall till förslaget till lag om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, med hänsyn till den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet, förutsätter att riksdagen vid tillämpning av 10 kap. 5 § andra stycket regeringsformen antar förslaget genom beslut varom minst tre fjärdedelar av de röstande förenar sig och ej genom beslut i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar det genom propositionen 1978/79: 3 framlagda förslaget till lag om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet,
2. att riksdagen antar de genom propositionen framlagda förslagen till
 1. lag om ändring i brottsbalken,
 2. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429),
3. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister med den ändringen att 13 § erhåller följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

13 §

Till utländsk myndighet må enligt föreskrifter, som meddelas av regeringen, redovisas anteckningar i registret rörande medborgare i den staten eller den som har hemvist där.

Har verkställighet av frihetsstraff eller övervakning av den som villkorligt dömts eller villkorligt frigivits eller dömts till skyddstillsyn överflyttats hit från Danmark, Finland, Island eller Norge eller härifrån till någon av nämnda stater, må, även i annat fall än i första stycket sägs, i den ordning regeringen bestämmer till myndighet i den stat från eller till vilken överflyttning skett redovisas anteckningar rörande den som avses med beslutet om överflyttning. Detsamma skall gälla i fråga om anteckning, som gjorts rörande tillämpningen av 14 eller 21 § lagen om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.

Har verkställighet av påföljd överflyttats hit från främmande stat eller härifrån till sådan stat enligt lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978: 000) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, äger andra stycket motsvarande tillämpning.

Har verkställighet av påföljd överflyttats hit från främmande stat eller härifrån till sådan stat enligt lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978: 000) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, äger andra stycket *första meningen* motsvarande tillämpning.

Regeringen äger bemyndiga rikspolisstyrelsen att, då det för utredning i brottmål begäres av utländsk domstol eller åklagarmyndighet eller av poliscentral i Danmark, Finland eller Norge, meddela utdrag av registret.

På framställning av utländsk myndighet må i annat fall än förut sagts utdrag av registret meddelas, såframt regeringen givit tillstånd därtill.

4. att riksdagen godkänner den europeiska konventionen den 30 november 1964 rörande övervakning av villkorligt dömda eller

villkorligt frigivna personer med det förbehåll och de förklaringar som angetts i propositionen.

Stockholm den 14 november 1978

På justitieutskottets vägnar

BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Åke Polstam (c), Eric Jönsson (s), Lilly Bergander (s), Gunde Ranekog (c), Håkan Winberg (m), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Carl Lidbom (s), Ella Johnsson (c), Helge Klöver (s), Martin Segerstedt (s), Bonnie Bernström (fp), Bengt Bengtsson (c), Margareta Andrén (fp) och Karl-Gustaf Mathsson (s).

Konstitutionsutskottets yttrande

1978/79: 1 y

beträffande tillämpningen av 10 kap. 5 § andra stycket regeringsformen vid riksdagens ställningstagande till propositionen 1978/79: 3 om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

Till justitieutskottet

Justitieutskottet har beslutat inhämta konstitutionsutskottets yttrande beträffande propositionen 1978/79: 3 om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet såvitt avser frågan om den i 10 kap. 5 § andra stycket regeringsformen (RF) angivna beslutsordningen skall tillämpas vid riksdagens avgörande av ärendet.

Till besvarande av justitieutskottets framställning får konstitutionsutskottet anföra följande.

Genom bestämmelserna i 10 kap. 5 § RF har öppnats möjlighet att i viss utsträckning överlåta svenska offentliga organs uppgifter till internationella organisationer, främmande stater och andra icke svenska samfälligheter. För sådana beslut uppställer RF särskilda formföreskrifter, olika beroende på i första hand digniteten av de uppgifter som skall överlämnas. Är det således fråga om beslutanderätt som tillkommer riksdag, regering eller annat i RF angivet organ skall enligt paragrafens första stycke riksdagen besluta därom i den ordning som är föreskriven för grundlag eller, om beslut i sådan ordning ej kan avvaktas, genom beslut som fattas med en majoritet av minst fem sjättedelar av de röstande och minst tre fjärdedelar av ledamöterna. Är det däremot fråga om rättskipnings- eller förvaltningsuppgift, där beslutanderätten inte ligger hos något av nyssnämnda organ, måste riksdagsbeslutet omfattas av minst tre fjärdedelar av de röstande eller fattas genom beslut i den ordning som gäller för stiftande av grundlag (andra stycket).

Propositionen 1978/79: 3 syftar bl. a. till att möjliggöra att till främmande stat överlåta verkställigheten av dels dom på skyddstillsyn, dock ej såvitt avser behandling i anstalt enligt 28 kap. 3 § brottsbalken, dels dom på fängelse, ungdomsfängelse eller internering, sedan den dömde enligt beslut här i landet har frigivits villkorligt eller överförs till vård utom anstalt. Den grundläggande förutsättningen för att ett överlämnande skall kunna ske är att den dömde har eller tar hemvist i den främmande staten. Frågan om överlämnande skall från fall till fall prövas av kriminalvårdsstyrelsen eller, under vissa förutsättningar, av regeringen.

Två former av överlämnande skall vara möjliga, nämligen antingen att den främmande staten anordnar kriminalvård i frihet enligt domen (begränsad verkställighet) eller att den främmande staten helt övertar

verkställigheten av domen. I det förra fallet ankommer det på den främmande statens myndigheter att utöva den faktiska övervakningen. Formellt skall emellertid ärendet inte avslutas i Sverige förrän prövotiden eller verkställighetstiden gått till ända. Med de avvikelser som beror på att den faktiska övervakningen har överflyttats skall således brottsbalkens regler fortfarande vara tillämpliga. Detta innebär bl. a. att påföljden kan undanröjas av svensk domstol, om den dömde övertygas om nytt brott i Sverige. Är det åter fråga om fullständig verkställighet i annan stat får påföljden inte längre verkställas i Sverige. Den främmande staten förutsätts omvandla påföljden i enlighet med sin egen lagstiftning och svara för en fullständig tillämpning av domen som om den hade meddelats av någon av dess egna domstolar. Påföljden skall därför inte heller kunna undanröjas av svensk domstol ens vid lagföring för nya brott. Avsikten är att denna form för överlämnande av verkställighet skall vara den vanligaste.

Frågan om tillämpningen av den i 10 kap. 5 § andra stycket RF föreskrivna beslutsordningen tas i propositionen upp såväl av lagrådet som departementschefen. Lagrådets övervägande leder till slutsatsen att denna beslutsordning bör iakttas. Departementschefen är i sitt slutliga ställningstagande mera tveksam och anser vissa skäl tala mot lagrådets bedömning.

Vad först angår frågan om räckvidden av 10 kap. 5 § andra stycket RF ger enligt utskottets mening lagtext och motiv till stadgandet inte anledning till någon tvekan om att rättskipnings- och förvaltningsuppgifter av den storlek som avses med propositionen är hänförliga till stadgandet i den mån de är att betrakta som svenska uppgifter. Samma slutsats har lagrådet och departementschefen kommit till.

Utskottet delar också lagrådets och departementschefens uppfattning att stadgandet är tillämpligt även på fall där Sverige inte generellt avstår från någon del av sin suveränitet utan endast som i det nu aktuella ärendet möjliggör för svenska myndigheter att efter särskild prövning överlämna uppgifter av visst slag. Som departementschefen framhåller skulle grundlagsbestämmelsens syfte att värna om den svenska suveräniteten och svenska intressen lätt kunna åsidosättas om inte också konstruktioner av nu föreslagen typ skulle hänföras till stadgandets tillämpningsområde.

En fråga som såväl lagrådet som departementschefen ingående uppehåller sig vid är om det i förevarande fall verkligen rör sig om en svensk rättskipnings- och förvaltningsuppgift. Lagrådets resonemang leder till att det alltid måste vara en svensk uppgift att tillse att en svensk brottmålsdom blir verkställd. Sverige kan enligt lagrådet inte ställa sig likgiltigt till om en svensk brottmålsdom blir verkställd eller ej. Att så sker, inom eller utom Sverige, anser lagrådet vara ett primärt svenskt intresse.

Enligt departementschefen bör grundlagsstadgandet inte vara tillämpligt om Sverige på ett rimligt sätt begränsar sina rättskipnings- eller förvaltningsuppgifter och låter ett annat land bestämma i frågor där det

finns en stark anknytning till det landet. Bara om anknytningen är stark till Sverige och svag till det andra landet bör man med fog kunna hävda att regleringen innebär ett kringgående av det skydd för den svenska suveräniteten och för svenska intressen i övrigt som bestämmelsen i 10 kap. 5 § andra stycket RF skall utgöra. Tillämpat på detta lagstiftningsärende innebär resonemanget att departementschefen ifrågasätter, om det är domslandet som har det primära intresset av verkställighet i annat land av en dom på kriminalvård i frihet. Han framhåller härvid att syftet med övervakningskonventionen är att underlätta den dömdes anpassning till samhället och sörja för kontroll av hans uppförande under övervakningstiden.

I motiven till grundlagstexten berörs inte närmare vad som är att förstå med en *svensk* rättskipnings- eller förvaltningsuppgift. Utskottet instämmer i vad både lagrådet och departementschefen framhållit, nämligen att det kan finnas fall där den uppgift som överlämnas inte kan betraktas som berörande ett beaktansvärt svenskt intresse. I likhet med lagrådet anser emellertid utskottet inte att ett sådant synsätt kan läggas på det nu aktuella ärendet. Det bör som lagrådet framhållit ses som ett övervägande svenskt intresse att tillse att en svensk brottmålsdom blir verkställd. Särskild tyngd har enligt utskottet detta synsätt när det är fråga om svenska medborgare som tar hemvist i annat land. En stark svensk anknytning måste också anses föreligga, när överlämnandet av verkställigheten endast sker i begränsad omfattning och svenska myndigheter alltså inte avhändes all befattning med den fortsatta verkställigheten. Vid varje form av överlämnande finns det vidare enligt utskottets mening ett inte oväsentligt kvarvarande svenskt intresse därigenom att resning eller nåd fortfarande skall kunna beviljas i Sverige.

Mot bakgrund av det anförda bör enligt utskottets mening den i 10 kap. 5 § andra stycket RF stadgade beslutsordningen tillämpas vid riksdagens beslut i vad gäller förslaget till lag om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet. Av bestämmelsen i 10 kap. 2 § andra stycket RF följer att samma omröstningsregler skall gälla i fråga om riksdagens beslut rörande förslaget till godkännande med vissa förbehåll av den europeiska konventionen den 30 november 1964 rörande övervakning av villkorligt dömda eller villkorligt frigivna personer.

Stockholm den 7 november 1978

På konstitutionsutskottets vägnar

KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Holger Mossberg (s), Sven-Erik Nordin (c), Hans Gustafsson (s), Bengt Kindbom (c), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Per Unckel (m), Kerstin Nilsson (s), Marianne Stålborg (s) och Esse Peterson (fp).